

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om transportservice

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om transportservice (RP 85/2021 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Heini Färkkilä, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Tuomas Kaivola, kommunikationsministeriet
- regeringsråd Matleena Kurki-Suutarinen, kommunikationsministeriet
- överinspektör Erika Leinonen, Dataombudsmannens byrå
- tullöverinspektör Laura Kumpulainen, Tullen
- specialsakkunnig Sami Luoma, Transport- och kommunikationsverket
- jurist Riikka Korvenoja, Trafikstyrningsbolag Fintraffic Ab
- branschdirektör Juuso Kummala, Trafikledsverket.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Gränsbevakningsväsendet
- VR Transpoint
- Finlands Speditions- och Logistikförbund rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om transportservice ändras. Till lagen fogas en ny paragraf om styrning och ledning av godstrafiken vid landsvägsgränsstationer mellan Finland och Ryssland. Leverantören av vägtrafikstyrnings- och vägtrafikledningstjänster kan som en del av sin uppgift att säkerställa smidigheten i trafiken tillhandahålla trafikstyrnings- och trafikledningstjänster för godstrafiken vid landsvägsgränsstationer samt för att utföra tullåtgärderna och in- och utresekontrollerna och för att säkerställa att dessa löper smidigt. Vid tillhandahållandet av dessa tjänster får leverantören i egenskap av personuppgiftsansvarig behandla relevanta personuppgifter. Det är möjligt att samla in information genom automatisk avläsning av registreringstecken eller annan

Betänkande KoUB 15/2021 rd

beteckning som identifierar fordonet. Informationssystemet hjälper till att göra godstrafiken vid gränsen mellan Finland och Ryssland och vid Europeiska unionens yttre gräns smidigare.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Propositionen fick ett brett understöd av de sakkunniga, och försöket ansågs ha fungerat bra. Genom försöket har man kunnat minska trafikstockningarna vid gränsstationerna. Utskottet välkomnar att systemet blir permanent och anser att man också bör överväga att utvidga systemet till andra gränsstationer.

(2) Sakkunniga menade å andra sidan att den minskade transitotrafiken och exporten och det nya parkeringsområdet i högre grad påverkade en smidig gränspassage än förhandsboknings- och kösystemet. De sakkunniga önskade dock att systemet ska förbli gratis även i framtiden.

Automatisk avläsning

(3) De sakkunniga fäste utskottets uppmärksamhet vid att möjligheten till automatisk avläsning, som i lagförslaget utvidgats till att utöver gränsövergångsstället också omfatta parkeringsområdet, ännu bör bedömas med avseende på principerna om ändamålsbegränsning och uppgiftsminimering. Enligt inkommen utredning är det nödvändigt att möjliggöra automatisk avläsning också på parkeringsområdet, eftersom uppgiften att säkerställa smidigheten i trafiken vid landsvägsgränsstationer i hög grad utförs också på parkeringsområdet i närheten av gränsövergångsstället. Trots att parkeringsområdet begreppsmässigt inte hör till gränsövergångsstället, kan det inte skiljas från helheten med avseende på trafikstyrningen. Den bedömning som gäller principerna om ändamålsbegränsning och uppgiftsminimering avser således också parkeringsområdet. Därför anser utskottet att det är nödvändigt att det på parkeringsområdet finns tydlig information om den automatiska avläsningen och insamlingen av uppgifter. Samtidigt ska det informeras om huruvida avläsningen gäller hela parkeringsområdet eller endast en del av det. Eftersom det är fråga om ett internationellt gränsövergångsställe ska informationen ges förutom på gränsstaternas officiella språk också åtminstone på engelska.

Missbruk av systemet

(4) Förhandsboknings- och kösystemet har använts på ett sätt som inte var planerat, så att lediga tider har reserverats till och med för varje timme, trots att man ännu inte har vetat när långtradarna faktiskt kommer till gränsen. Utskottet har uppmärksamats på att reglerna bör revideras så att systemet inte längre missbrukas. Enligt uppgift till utskottet kan man genom automatisk avläsning effektivisera hanteringen av kösystemet och påverka de oegentligheter som de sakkunniga påtalat. Utskottet välkomnar detta.

Betänkande KoUB 15/2021 rd

Anonymisering av uppgifter

(5) Under utfrågningen ansåg sakkunniga att det i lagen utöver raderingen av personuppgifter också bör föreskrivas om anonymisering av personuppgifter för att uppgifterna ska kunna utnyttjas för trafikstyrnings- och trafikledningssuppgifter, för att utveckla verksamheten och vid behov även för arkiverings-, statistikförings- och/eller forskningsändamål. Utskottet konstaterar att efter att EU:s allmänna dataskyddsförordning¹ trätt i kraft är utgångspunkten att endast sådan kompletterande nationell reglering som är nödvändig är möjlig. När personuppgifter har anonymiserats är de inte längre personuppgifter och omfattas således inte längre av EU:s allmänna dataskyddsförordning. Utskottet betonar att om man vill använda uppgifterna för de ändamål som nämns ovan räcker det inte med enbart pseudonymisering, utan uppgifterna ska anonymiseras.

Uppföljning

(6) Utskottet konstaterar att försöket i huvudsak har betraktats som lyckat, även om utskottet också har uppmärksammat på missbruk. Det är bra att man övergår till ett permanent system som underlättar gränspassage. Utskottet anser det vara viktigt att man i fortsättningen följer upp hur systemet fungerar, både för att utveckla det och eventuellt ta det i bruk också vid andra gränstationer och för att bekämpa missbruk.

Lagberedning

(7) Utifrån inkommen utredning fäster utskottet uppmärksamhet vid att kommunikationsministeriet regelmässigt inte reserverar tillräckligt med tid för remissbehandlingen av propositioner. Även nu fick man justitieministeriets kommentarer om lagförslaget först under riksdagsbehandlingen. Utskottet vill göra tjänstemannaledningen vid kommunikationsministeriet uppmärksam på vikten av planering vid lagberedningen. Det är nödvändigt att ministeriet vidtar åtgärder för att förbättra lagberedningen.

(8) Dessutom understryker utskottet den centrala betydelsen av justitieministeriets laggranskning och framhåller att laggranskningen får förbigås endast i undantagsfall, om det finns särskilda skäl.

DETALJMOTIVERING

137 a §. Styrning och ledning av godstrafiken vid landsvägsgränstationer mellan Finland och Ryssland. Kommunikationsministeriet har i samband med behandlingen av ärendet instämt i justitieministeriets åsikt om att de uppgifter som avses i 137 a § ska omfattas av samma bestämmelser och krav som de uppgifter som avses i 137 §. Enligt inkommen utredning är detta syftet med konstaterandet i paragrafens 1 mom. om att det är fråga om en trafikstyrnings- och trafikledningstjänst enligt 137 §. Det är då fråga om en uppgift enligt 137 § och en sådan leverantör av

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

Betänkande KoUB 15/2021 rd

vägtrafikstyrnings- och vägtrafikledningstjänster som avses i den paragrafen och som omfattas av de krav som anges i lagen. För att undvika oklarheter har utskottet till momentet fogat en mening om att på uppgifterna tillämpas samma bestämmelser som på 137 §.

Justitieministeriet anser att hänvisningen i 3 mom. till 146 och 147 § skapar oklarhet om huruvida det faktiskt är fråga om uppgifter enligt 137 § som preciserar paragrafen, eftersom det i 137 § 1 mom. redan sägs att uppgifter kan ges via ett öppet gränssnitt på det sätt som avses i 146 §. Enligt den utredning som fåtts är det fråga om en informativ hänvisning. Utskottet har strukit hänvisningen, eftersom den orsakar oklarhet om förhållandet mellan den föreslagna 137 a § och 136—138 §.

Utskottet har uppmärksammats på att bestämmelsen om tjänsteansvar i 137 a § 4 mom. avviker från den gällande bestämmelsen om tjänsteansvar. Enligt de uppgifter som utskottet fått är det fråga om anskaffning av datasystem, som kan betraktas som en teknisk stödtjänst. Därför har utskottet strukit möjligheten att utsträcka tjänsteansvaret till den som utför tjänsterna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 85/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om transportservice (320/2017) en ny 137 a § som följer:

137 a §

Styrning och ledning av godstrafiken vid landsvägsgränsstationer mellan Finland och Ryssland

Leverantören av vägtrafikstyrnings- och vägtrafikledningstjänster kan tillhandahålla vägtrafikstyrnings- och vägtrafikledningstjänster enligt 137 § för att vid landsvägsgränsstationerna mellan Finland och Ryssland tullåtgärder och in- och utresekontroller av godstrafiken kan genomföras samt för att säkerställa att dessa löper smidigt. På uppgifterna tillämpas det som i denna lag föreskrivs om de uppgifter som avses i 137 §. Vid tillhandahållandet av tjänsterna får tjänsteleverantören i egenskap av personuppgiftsansvarig behandla följande relevanta personuppgifter:

Betänkande KoUB 15/2021 rd

- 1) fordonets registreringstecken, annan beteckning som identifierar fordonet och registreringsland,
- 2) förarens för- och efternamn, telefonnummer och e-postadress,
- 3) uppgift om tidpunkten för bokningen av gränsövergången,
- 4) tidpunkten då fordonet anlät till parkeringsområdet och tidpunkten då fordonet lämnat det,
- 5) tidpunkten då fordonet lämnat gränsövergångsstället, och
- 6) logguppgifter.

Leverantören av vägtrafikstyrnings- och vägtrafikledningstjänster kan använda ett system som automatiskt avläser fordonets registreringstecken eller den beteckning som identifierar fordonet. Automatisk avläsning får endast utföras på gränsövergångsstället och det närliggande parkeringsområdet. Personuppgifter som införts i datasystemet ska raderas efter att fordonet lämnat gränsövergångsstället.

Uppgifter som införts i datasystemet ska lämnas ut avgiftsfritt till Tullen och Gränsbevakningsväsendet med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt. ~~Bestämmelser om uppgifter som lämnas ut via ett öppet gränssnitt finns i 146 § och bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter i 147 §.~~

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på den som är anställda hos leverantören av tjänster ~~och hos den som utför tjänsterna~~ när han eller hon sköter uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 15.6.2021

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Ari Torniainen cent
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Juho Kautto vänst
medlem Jouni Kotiaho saf
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Joonas Könttä cent
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Kari Tolvanen saml
medlem Paula Werning sd
ersättare Mikko Ollikainen sv.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.